

Herman Van Rompuy
Euroopa Ülemkogu eesistuja
„Vaadates minevikku, vaadates tulevikku”
Konverentsil „Dove va l'Europa” teemaplokis „Olukord liidus” („Lo Stato dell'Unione”) peetud kõne
(Accademia dei Lincei)

Mul on väga hea meel siin Roomas toimuval konverentsil kõneleda, viibida kunstile ja teadusele pühendatud Palazzo Corsinis ja pöörduda niivõrd erilise publiku poole. Olen nende viimase viie aasta jooksul korduvalt Roomas käinud ja osalenud mitmel meeldejäával kohtumisel – Palazzo Chigis, Quirinales –, kuid täna olen rõõmus, et saan kõneleda siinsel avalikul foorumil.

Praegu on Euroopa Liidus poliitiliste uuenduste hooaeg. Algab uus viieaastane tsükkel: sel nädalal alustas tööd uus Euroopa Komisjon; 1. detsembril asub ametisse Euroopa Ülemkogu uus eesistuja, minu järglane Donald Tusk. Kiidan ka ministrite nõukogu eesistujariiki Itaaliat!

Samal ajal on aasta 2014 mälestamisaja – meenutasime saja aasta möödumist esimese maailmasõja algusest ja ülehõmme tähistame mitte ainult Saksamaa, vaid kogu Euroopa jaoks olulist sündmust ehk Berliini müüri langemise 25. aastapäeva. Seega on praegu õige aeg vaadata nii minevikku kui ka tulevikku.

Arvestades meie tänast teemat – „*Lo Stato dell'Unione*” – , soovin jätta oma tähelepanekud suhteliselt ülevaatlikuks. Kavatsen esitada oma mõtted kolmes osas.

Esiteks räägin majanduskriisist ja praegusest majandusolukorrast.

Teiseks jagan praktilisi ja institutsionaalseid kogemusi Euroopa Ülemkogu eesistuja ametiajast, sealhulgas selle institutsiooni rollist välispoliitikas.

Kolmandaks ja viimasena analüüsin laiemalt seda, kuidas inimesed tajuvad Euroopat ning kuidas liit saab rohkem hoolida ja kaitset pakkuda.

Majandus- ja finantskriisist ei saa minevikku ja tulevikku vaadates üle ega ümber. Meie selja taha jääv periood mõjutab igal juhul järgmist viit aastat. Euroopa on muutunud. See on olnud raske, kohati valuski aeg. Meie riikide vaheline solidaarsus pandi proovile. Me pidasime aga raskustele vastu.

Euroala kriisi kõige tähtsam järelendus on see, et me oleme täielikult mõistnud oma vastastikust sõltuvust. Ühes riigis toimuv mõjutab kogu tervikut. 10 miljoni elanikuga riigi (nagu Kreeka) saatus avaldab mõju 350 miljoni elanikuga valuutatsoonile, isegi maailmamajandusele. Valitsused on sellest kõigest aru saanud. Neil läks sellele arusaamisele jõudmiseks aega. Ka avalik arvamus avastas selle seose. Neil läks selleks kauem aega, mis on loomulik. Me ületasime ohu euroala eksistentsile; me võitsime selle lahingu – ka õnnetusekuulutajate ja spekulantide vastu!

Teine kriisist tehtud oluline järelendus on see, et vastastikuse sõltuvusega toimetulekuks vajasime ja vajame endiselt „rohkem Euroopat” (eriti euroalal). Me peame tugevdama majandus- ja rahaliitu.

Viimastel aastatel on selle eesmärgi saavutamiseks tehtud palju tööd ja selle tulemusena on majandus- ja rahaliidu praegune ülesehitus selgelt tugevam kui viis aastat tagasi. Meil on parem eelarvealane ja makromajanduslik järelevalve, päästefondid ning alates sellest nädalast ka Euroopa Keskpanga järelevalve kõikide euroala pankade üle. See on pangandusliidu algus – tõenäoliselt on see Euroopa integratsioonis suurim edasimineku alates euro kasutuselevõtmisest.

Teha on aga vaja veel, eeskätt majanduspoliitika koordineerimise valdkonnas. Sul ei saa olla ühisraha ja üheksatteist eraldi majanduspoliitikat. Vaja on mingisugustki lähenemist.

Sellest ka üks asi, mida isiklikult kahetsen. Majanduspoliitika koordineerimise puhul oleksin eelistanud minna kaugemale sellest, mis me minu ametiajal otsustada suutsime. Ma esitasin ettepaneku, mis ei saanud piisavalt toetust. Lahendust võib eirata, probleemi aga mitte.

Seega ei ole ma üllatunud, et juba detsembris, kui toimub esimene minu järglase juhitud Euroopa Ülemkogu kohtumine, on küsimus taas päevakorras. See on kaks nädalat tagasi minu eesistumisel toimunud euroala tippkohtumise otsus.

Loomulikult keskendutakse nüüd majanduspoliitilistes aruteludes teistele teemadele: majanduskasvule, reformidele, riikide sees ja vahel õige tasakaalu leidmisele. Pärast euroala finantsstabiilsuse taastumist 2012. aasta sügisel on majanduskriis kestnud kauem kui me ootasime või lootsime. Miks see nii on?

Majanduskasv on nõrk peamiselt seetõttu, et struktuurse majanduskasvu potentsiaal on väike, praegu ligikaudu 0,5%. See on töötuse kõrge taseme ja investeringute liiga madala taseme tagajärg. Lõppude lõpuks on majanduskasv töötundide ja tootlikkuse suurenemise summa. Töökohtade ja investeringute puudus avaldab mõlemale tegurile survet. Seega põrkub majanduskasvu „tsükliline” taastumine õige pea struktuursete piirangutega.

Lisaks saab rääkida negatiivsetest välistest teguritest. Geopoliitiline ebakindlus mõjutab kindlustunnet Euroopas ning BRIC-riikide majandustulemused – Hiina puhul oodatust nõrgemad, Venemaa ja Brasiilia puhul lihtsalt nõrgad – survestasid meie eksporti ja sellest tulenevalt ekspordipõhist majanduskasvu mõnes meie riigis.

Me ei tohiks otsida nõrga majanduskasvu põhjuseid rahanduspoliitikast, mis soodustab kasvu. Samuti ei tohiks põhjuseid otsida eelarvepoliitikast, kuna sel aastal on eelarvete netomõju majanduskasvule olnud neutraalne. Viimasel paaril aastal on Euroopa näidanud üles eelarvealast paindlikkust, keskendudes mitte niivõrd puudujäägi nominaalväärtustele, kui võrd struktuursele puudujäägile. Seda tõendab 2013. aastal kokku lepitud täiendav ajapikendus riikidele, kes peavad Maastrichti lepingus sätestatud 3%-lisest künnisest allapoole jääma.

Nüüd peame keskenduma struktuurireformidele. Need on vajalikud kõikides riikides, sealhulgas Saksamaal. Maailm muutub pidevalt: keegi ei saa eilsetele jõupingutustele või tänastele loorberitele puhkama jääda.

Kõige tähtsam prioriteet on tööturgude toimimise parandamine. Võidelda tuleb selle vastu, et tehakse vahet „insaiderite” ja „outsaiderite” vahel, tähtajalise lepinguga töötajate, ebakindlate töötingimustega töötajate ja töötute vahel – väga tihti on nendeks naised, noored, sisserändajad... Selline vahetegemine on paljudes riikides kriisi ajal teravalt suurenenud töötuse peamine põhjus.

Muud esmatähtsad struktuurireformid puudutavad ühtset turgu (senaator Mario Montile südamelähedane küsimus), samuti energialiitu, digitaalset turgu ning muidugi teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonda.

Kaks nädalat tagasi toimunud viimasel minu juhitud Euroopa Ülemkogu kohtumisel tervitasid liidrid uue Euroopa Komisjoni kavatsust stimuleerida järgmise kolme aasta jooksul täiendavaid investeeringuid kuni 300 miljardi euro ulatuses. Liikmesriikide vastutus nii reformide kui ka investeeringute osas on suur. Samuti ei tasu unustada, et majanduslikus mõttes tähendab investeeringute soodustamine tegutsemist nii nõudluse kui ka pakkumise poole!

Praegune majandusolukord on keeruline, kuna meil ei ole mitte ainult liiga väike majanduskasv, vaid ka erakordselt madal inflatsioon – öeldu peab rohkem paika euroala riikide kui muude liikmesriikide puhul. See survestab nii avaliku kui ka erasektori liiga kõrget võlakooormust ja seeläbi ka investeeringuid.

Nagu ma ütlesin paar päeva tagasi Euroopa Parlamendis, peame seetõttu koguma kokku vahendid, jättes kõrvale eelarvamused, hirmu, kinnisideed ja ideoloogia, võttes arvesse lühi- ja pikaajalisi eesmärgi ning austades majandus- ja rahaliidu aluspõhimõtteid. Kogu meie sotsiaalmajanduslik süsteem põhineb majanduskasvul ja tööhõivusel. Kõik teavad seda väga hästi.

Lubage mul lisada üks strateegiline tähelepanek. Kui me ei suuda lähiaastatel näidata inimestele konkreetseid tulemusi majanduskasvus ja töökohtade loomises, kui me ei suuda tõendada, et kõik need ohverdused ja jõupingutused kannavad vilja, satub Euroopa idee väga tugeva surve alla.

Euroopa küsimustes negatiivset hoiakut väljendanud hääletustulemus maikuistel valimistel ei takista ELi institutsioonide toimimist, kuid ilma perspektiivi ja parema elu lootuseta võivad järgmised Euroopa valimised ja peatsed valimised liikmesriikides anda katastroofilisi tulemusi. Seega on kaalul palju. Me peame seda hoolikalt silmas pidama. Järgmised viis aastat on sama tähtsad nagu eelmised viis aastat.

Märkasin, et kuulajate hulgas on palju tunnustatud juriste, näiteks sellised praktiseerijad ja professorid nagu Giuliano Amato (*il Dottor Sottile*) ja Joseph Weiler, kellega ma olen varem vestelnud. Seega mõtlesin, et oleks huvitav jagada mõtteid institutsionaalse poole pealt, rääkida oma ametiaja kogemustest ja sellest, kuidas ma oma rolli kujundas.

Mulle oli see ametikoht täpselt sama uus nagu kõigile teistelegi. Mind valiti ametisse 19. novembril 2009. Ma ei unusta seda kunagi. Olin koostanud pressiteate, milles käisin välja ühe idee. Seda tasub endiselt tsiteerida. Ei juhtu just tihti, et võib lugeda vana teadet, ilma et peaks piinlikkust tundma. Väljendasin siis järgmist: „*Iga riik peaks läbirääkimistelt väljuma võitjana. (...) Euroopa Ülemkogu eesistujana kuulan hoolikalt kõiki osapooli ning tagan, et meie arutelud on tulemusrikkad kõigi jaoks.*” Samuti ütlesin: „*Tulevase eesistuja profiili on palju arutatud, kuid võimalik on vaid üks profiil ning see põhineb dialoogil, ühtsusel ja tegutsemisel.*”

Teie seas olevad õigusala eksperdid teavad, et ELi aluslepingus on Euroopa Ülemkogu ja selle eesistuja roll ja ülesanded sätestatud vaid paari reaga. Sellel organil ei ole seadusandlikke volitusi ning see ei osale täidesaatvate juhtimisalaste otsuste tegemises. Põhimõtteliselt on tegemist poliitilise organiga, mille roll on anda üldine suund, ehk aluslepingu keeles annab ülemkogu „*liidule selle arenguks vajaliku tõuke*” ning „*määratleb selle üldised poliitilised sihid ja prioriteetid*”.

Meie institutsioon kohustub jääma eemale igapäevasest tööst – teised ELi institutsioonid saavad hästi järele proovitud nn ühendusemeetodi raames sellega palju paremini hakkama –, kuid asub tegutsema erijuhtudel: aluslepingu muutmine, eelarve kindlaksmääramine, samuti kriiside haldamine...

Aluslepingus sisalduvast (või sealt puuduvast) märkate samuti, et Euroopa Ülemkogu eesistuja ametiaeg on võrdlemisi lühike (kaks ja pool aastat, mandaati võib ühe korra pikendada), ta ei vastuta eelarve eest, tal ei ole oma administratsiooni ega õigust isikuid ametisse määrata, samuti on tal väga vähe alluvaid.

Üsna paradoksaalne: Euroopa Ülemkogu peetakse üldiselt liidu kõrgeimaks poliitiliseks võimuks, kuid ülemkogu eesistuja ametikirjeldus ja ametlikud volitused on küllaltlgi väheütlevad, isegi kesised. Järelkult oleneb palju sellest, mida sa nende volitustega teed või millise tulemuse sa nendega saavutad! Võin öelda ka nii: kõik, mida ei olnud ametlikult ette nähtud, tuli luua mitteametlikult.

Sellele paneb aluse üks väga lihtne asi: usalduse loomine. Minu arvates on usalduse loomine Euroopa Ülemkogu eesistuja vast kõige tähtsam ülesanne. Usalduse loomine juhtide, institutsioonide ja riikide vahel on poliitiliste otsuste tegemise nurgakiviks, seda eriti juhul, kui otsused on rasked ja need tuleb vastu võtta konsensuse alusel, nagu see tavaliselt Euroopa Ülemkogu puhul on.

Kuidas luuakse usaldus? Tuleb inimestega kohtuda, neid kuulata, nende seisukohti arvesse võtta. Näiteks olen kogu oma ametiaja jooksul üritanud külastada Euroopa Ülemkogu kõiki liikmeid nende pealinnas, üldjuhul kord aastas. Kui vestelda presidentide ja peaministritega nende oma töökeskkonnas, olgu see siis Helsingis või Nikosias või Dublinis või Sofias, saab palju paremini aru sellest, mis neile tegelikult tähtis on. Teiste pealinnade valitsushoonete regulaarse külastajana ei jää mulle ka mitte märkamatuks, et enamik neist hoonetest näivad mulle mitte just priiskavad või luksuslikud, kuid meeldivamad kui meie nõukogude stiilis bürood Brüsselis!

Kõik sellised jõupingutused usalduse loomiseks on end vajaduse tekkimisel, kriisiolukorras ära tasunud. Kahjuks on meil neid olukordi olnud. Tõstaksin esile euroala kriisi ja olukorda Ukrainas. Räägin paari sõnaga Euroopa Ülemkogu rollist mõlemas kriisis.

On tõsi, et finants- ja majanduskriisiga tegelesid väga nähtavalt Euroopa riikide juhid isiklikult, eeskätt aastatel 2010 kuni 2012. Sellel oli kaks ilmselget põhjust.

Esiteks oli kaalul palju raha. Riigivõlakriis, nii nagu ka sellele eelnenud panganduskriis, nõudis maksumaksja raha kasutamist. ELi ühine eelarve on suhteliselt väike (umbes üks protsent SKPst), seega ei saanud liidu institutsioonid üksi otsustavalt tegutseda. Sekkuma pidid liikmesriigid. Ja summad olid nii suured, et enamikes riikides sai otsuse teha vaid kõrgeimal poliitilisel tasandil – Palazzo Chigistes ja Quirinalestes kõikjal meie liidus... Vajadus riikide raha järele ning sellega kaasnev riigijuhtide ja riikide parlamentide osalemine oli lihtsalt tõsiasi.

Teiseks põhjuseks oli see, et kriisiolukorras ammenduvad institutsioonidele määratud volitused kiiresti. Liit saab tegutseda üksnes valdkondades, milleks valitsused on neile ühiselt vastavad volitused andnud. Kui me aga liigume kaardistamata alale ja kehtestada tuleb uued eeskirjad, on Euroopa Ülemkogu oma osa etendamiseks heal positsioonil.

Isegi kui me olime kohustatud kasutama seda nn valitsustevahelist teed, on kogu meie tehtud töö tulemuseks siiski tugevamad kesksed institutsioonid. Komisjonile on antud ilmselt enneolematud volitused hinnata eelarveid ja majanduspoliitika (näeme seda just praegustel nädalatel). Parlamendi mõjuvõim on suurenenud. Euroopa Keskpank asus selle nädala alguses teostama järelevalvet kõikide euroala pankade üle. Sellised muudatused pädevustes nõuavad loomulikult kõikide asjasse puutuvate riikide eelnevat nõusolekut.

Sellea seoses soovin rääkida Euroopa Ülemkogu rollist välisküsimustes. Kui esimesel kahelkolmel aastal andis tooni majanduskriis, siis viimasel aastal on meie poliitiline tähelepanu pöördunud enam meid ümbritsevale maailmale, iseenesest mõistetavalt eeskätt Ukrainale.

Ukraina kriis oli ja on tõsiseim oht Euroopa julgeolekukorrale alates külma sõja lõpust. Pöördepunktiks oli märtsis toimunud sissetung Krimmi. Loomulikult leidis Ukrainas olulisi sündmusi aset ka enne seda ja leiab aset praegugi, kuid see sündmus oli otsustav. Kui riikud piire, riikud rahu.

Märtsi alguses kutsusin kokku erakorralise kohtumise Ukraina teemal. (See oli alles teine niisugune välisasjade-teemaline tippkohtumine; esimene toimus kolm aastat varem seoses Liibüaga, mis oli samuti väga tähtis.)

Pärast Krimmi sündmusi toimunud Ukraina-teemalisel kohtumisel määrati kindlaks liidu meetmed. Ukraina suunal pakutakse assotsieerimislepinguga poliitilist toetust, samuti toetatakse reforme. Venemaa suunal on kehtestatud kolmes etapis sanktsioonid, et sundida Venemaad oma käitumist muutma. Oleme sellest ajast alates oma kahesuunalisele lähenemisviisile kindlaks jäänud.

Õigupoolest ei tegele Euroopa Ülemkogu nii sageli välisasjadega. Enamikel juhtudel jätab suurem osa presidente ja peaministreid need küsimused välisministritele (samamoodi nagu nad eelistavad tavaolukorras jätta finantsküsimused rahandusministritele!). Kui aga asi muutub väga poliitiliseks, kui sellest saab küsimus, mis puudutab Euroopa stabiilsust, energiasõltuvust, Venemaale raskuste tekitamist ja seeläbi võimalikku mõju meie oma majandusele, siis tahavad kõik riigijuhid olla isiklikult kaasatud, ja nii on see ka algusest peale olnud. Pole kahtlustki, et minu järglase Donald Tuski juhtimisel jätkub liidrite kaasamine Ukraina küsimusse nii kaua kui see vajalikuks osutub. Hiljutine energialeping talveks oli positiivne, Donbassi niinimetatud valimiste tunnustamine Venemaa poolt aga väga negatiivne samm.

Seega näitavad minu kogemused selgelt, et Euroopa Ülemkogu suudab pingelises olukorras tegutseda. Kui see on tõepoolest vajalik, on võimalik saavutada kooskõla 28 juhi, 28 riigi vahel. See ei ole lihtne, kuid see on võimalik. Täna on minu küsimus järgmine: kuidas säilitada seda Euroopa heaks tegutsemise suutlikkust olukorras, kus ei ole pakilist kriisi ega välist survet? See on palju keerulisem.

Igal juhul oleneb see Euroopa Komisjonist ja tema algatusvõimest, samuti – mõeldagu mida tahes – oleneb see Prantsusmaa ja Saksamaa ning neid toetavate riikide võimest leida ühiseid lahendusi. Loomulikult on need vaid kaks riiki kahekümne kaheksast, kuid nad esindavad liidus kahte poliitilist ja majanduslikku mõtteviisi, ning kui need kaks riiki ei suuda ühises suunas kokku leppida, muutub olukord väga keeruliseks.

See, et need riigid omavahel kokkuleppele jõuavad, ei ole lihtsalt piisav, vaid sageli vajalik tingimus. Igal juhul on see minu kogemus. Minu järglasel on suurepärane võimalus minu väide ümber lükata!

Rääkides Saksamaast ja Prantsusmaast ning mitte unustades Itaaliat ega teisi riike, lubage mul samuti nimetada Ühendkuningriiki – arvestades, et siin viibib ka Peter Mandelson. Järgmise viie aasta jooksul saab sellest üks tähtsamaid väljakutseid. Me peame tegema kõik endast oleneva, et liitu ühtsena hoida. „Koos on parem!”

Mul on mulje, et teised liikmesriigid on valmis kuulama, kõnelema, vajaduse korral läbirääkimisi pidama, tingimusel et austatakse meie liidu põhiväärtusi ja aluspõhimõtteid.

Lubage mul oma kõne kolmandas ja viimasel osas esitada kokkuvõtteks mõned tähelepanekud.

Viimaseid aastaid ja pettumust valmistavat majandusolukorda vaadates on selge, et sõna „Euroopa” ei ole kriisi ajal populaarseks saanud – pigem vastupidi. Seetõttu on järgmised viis aastat nii tähtsad.

Kriis valitseb aga ka poliitikas üldiselt, kõikidel tasanditel. Pärast finantskriisi on väljendunud üldine rahulolematuse seoses meie majanduse toimimise, jõukuse jagunemise, maksukoormuse, kasvava ebavõrdsusega, rääkimata hirmust üleilmastumise, rände või fanaatikute vägivalda eest.

Loomulikult tuleb märkida, et populistlikud erakonnad tekkisid paljudes riikides aastaid enne finants- ja eurokriisi vallandumist. Peame iga päev võitlema, et pöörata hirm lootuseks.

Kindlasti on sellel probleemil ka oma spetsiifiline Euroopa mõõde. Minu arvates ei ole aga tegu üksnes institutsioonide ja valimistega. Tasuks sügavamalt uurida, kuidas inimesed tajuvad liitu ja end sellega suhestavad, kuidas nad seda kogevad. Sooviksin kokkuvõtteks jagada teiega üht selleteematist mõtet.

Lähtun ühest murettekitavast tähelepanekust. Tundub, et praegu peavad inimesed Euroopat põhjuseks, miks nad tunnevad end võimetute ja kaasarääkimise õigusetu, samas kui meie liit loodi just selleks, et suurendada kodanike mõjuvõimu ja haarata taas ohjad ajaloo käigu üle.

Üks viis selle avaliku pettumuse paremaks mõistmiseks – nagu ma tõin välja maikuu Aachenis Karl Suure autasu saamise puhul peetud kõnes – on näha, kuidas inimesed tajuvad liitu eelkõige ruumi, mitte kohana. Ruum ja koht ei ole päris üks ja seesama. Koht pakub kaitset, stabiilsust ja tekitab kuuluvustunde. See on kodu, miski, kus inimesed tunnevad end koduselt. Seevastu ruum on aluseks liikumisele ja loob võimalused. Ruum tähendab suunda, kiirust ja aega. Inimolenditena vajame mõlemat. Ruumi, kus lennata, ja kohta, mida saame enda omaks pidada. Me oleme väga lihtsad olendid!

Euroopa puhul on alati fookuses olnud ruum. Mõelgem sellele. Algusest peale on Euroopat iseloomustanud piiride kaotamine kaupade, töötajate, investeringute liikumiselt, et võimaldada inimestel ja ettevõtetel liikuda, teha algatusi, haarata kinni võimalustest. Isegi täna – näiteks nii mitmekesisetes valdkondades nagu energia, telekommunikatsioon ja digitaalmajandus – on Euroopa idee endiselt piiride lõhkumine, ühe suure ühise ruumi loomine.

Kuid harva mõtleme me Euroopast kui kodust, kui varjupaigast, ja nüüd me maksame selle eest. Kümneid aastaid töötas see hästi. Avatud piirid tekitasid tohutuid võimalusi töötamiseks, kauplemiseks, välismaal õppimiseks. Seda avamise mõju pehmendas riikides majanduse areng ja heaolu kasvamine, mis toimusid käsikäes.

Põhimõtteliselt olid kõigi nende aastate jooksul ülesanded jagunenud nii, et Euroopa pakkus avatust ja riikide valitsused kaitstust. Keegi ei oodanud, et asjad võiksid käia kuidagi teisiti. Kuid olukord on muutunud. Globaliseerumine on asetanud heaoluriigid surve alla. Kriis sundis Euroopa Liidu institutsioone võtma endale uue rolli.

Selle tulemusel on toimumas suur ja kiire muutus: Euroopa tähendas aastakümneid avamist, vabastamist, võimaluste loomist, iseseisvumist, õiguste andmist... Praegu nähakse Euroopas, selles suures võimaluste avajas pealetükkijat, dikteerijat, kohtumõistjat, parandajat, ettekirjutajat, isegi karistajat... Vabaduse ja ruumi sõbras nähakse nüüd ohtu kaitsele ja kohale.

Me peame suutma tasakaalu luua. On väga tähtis, et liitu nähtaks ka kaitsja rollis. Kiiresti peab kujunema arusaam, et liidust pole kasu mitte üksnes ettevõtjatele, vaid ka töötajatele; mitte üksnes „liikujatele”, vaid ka „jäajatele”; mitte üksnes neile, kel on ette näidata diplomid ja kellel on keeled suus, vaid kõikidele kodanikele, ning mitte üksnes inimestele kui tarbijatele, kes tahavad odavat kaupa ja laia valikut, vaid ka kui töötajatele, kes näevad teistes konkurente oma töökohtadele.

Kuidas see tasakaal saavutada? Kui kõne alla tuleb kaitsmine, ootavad inimesed Euroopa Liidult kahte asja.

Esiteks oodatakse liidu sekkumist probleemide puhul, mis on liiga suured selleks, et riigid omapäi tegutsedes nendega võidelda suudaksid. Ülemaailmsetes ja piiriülestes küsimustes tahavad inimesed tõepoolest, et Euroopa nende huve kaitseks ja ohtu kontrolli all hoiaks. Teiseks oodatakse – juhul kui riikide asutustel on olukorraga tegelemiseks paremad võimalused –, et liit ei segaks ennast vahele. Tõepoolest, leidub olukordi, kus just nimelt oma mastaabi tõttu peab liit küsimustele ettevaatlikult lähenema. Mitte vahele segama, vaid austama tavapäraselt kaitset ja kuuluvustunnet pakkuvaid valdkondi alates riikide valikutest hoolekandekorralduse küsimuses kuni piirkondlike traditsioonide ja identiteedini ning lõpetades kohalike juustusortidega.

Selles vaatepunktist on kodanike sõnum liidule selge. „*Liit peab olema tugevam väljastpoolt ja hoolivam seestpoolt.*” Minu jaoks on see üks peamisi eelseisvaid väljakutseid, et taastada inimeste usaldus liidu suhtes. Ning ma olen täiesti kindel, et uued juhid hakkavad viivitamatult selle tähtsa ülesandega tööle. Ma tänan. Grazie.
